

Львівський національний університет імені Івана Франка
Центр українсько-європейського наукового співробітництва

Всеукраїнське науково-педагогічне
підвищення кваліфікації

ЛІТЕРАТУРА:
ІНТЕГРОВАНИЙ ПІДХІД У ВИКЛАДАННІ

4 березня – 14 квітня 2024 року

1256 1233
1996
LIHA-PRES
Львів – Торунь
Liha-Pres
2024

УДК 82.0:37.091.3(062.552)
Л 64

Організаційний комітет:

Мацевко-Бекерська Лідія Василівна – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри світової літератури Львівського національного університету імені Івана Франка, керівник Науково-методичного центру дослідження та викладання літератури Львівського національного університету імені Івана Франка;

Бораковський Любомир Адамович – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри міжкультурної комунікації та перекладу Львівського національного університету імені Івана Франка, в.о. декана факультету іноземних мов Львівського національного університету імені Івана Франка;

Кохан Роксоляна Андріївна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов для природничих факультетів Львівського національного університету імені Івана Франка.

Л 64 **Література: інтегрований підхід у викладанні** : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 4 березня – 14 квітня 2024 року. – Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. – 132 с.

ISBN 978-966-397-384-5

У збірнику представлено матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації «Література: інтегрований підхід у викладанні» (4 березня – 14 квітня 2024 року).

УДК 82.0:37.091.3(062.552)

© Львівський національний університет
імені Івана Франка, 2024
© Центр українсько-європейського
наукового співробітництва, 2024
© Українсько-польське наукове видавництво
«Liha-Pres», 2024

ISBN 978-966-397-384-5

ЗМІСТ

Структурно-композиційні особливості роману Девіда Мітчела “Хмарний атлас”
Алексенко С. Ф. 6

Навчальні видання для вивчення української літератури етнічними угорцями Закарпаття
Балла Е. Ю. 8

Німецькомовні літературні тексти Галичини як історичне джерело в контексті викладання німецької мови як мови професійного спілкування здобувачам освіти за спеціальністю «Історія та археологія»
Бєлозьорова О. М. 12

Кінематографічний код роману Кевіна Баррі «Місто Боуган»
Бітківська Г. В. 14

Basics of methods in foreign language teaching as an academic discipline
Vorova T. P. 18

«Жерміналь» Еміля Золя як «роман із тезою»
Гальчук О. В. 21

Індивідуально-стилістичні маркери комізму в новелі О. Вайльда «Кентервільський привид»
Голі-Оглу Т. В. 25

Тема війни у творах малої прози Роберта Музіля
Голомідова Л. В. 28

Прикметні ознаки мистецького кредо письменниці Ірини Жиленко
Гончарук В. А. 31

«Від такого горя навіть зозулі заніміли»: тема голоду в книзі В. Марущак «Пустеля. Голодомор. Український південь»
Горбач Н. В. 35

Трансформація міфу про Персефону у сучасній масовій літературі (на прикладі роману Скарлетт Сент-Клер «Гадес і Персефона»)
Городнюк Н. А. 39

Урбаністичний дискурс у сучасній українській прозі
Дашко Н. С. 43

Партнерство сім’ї та школи у промоції дитячого читання
Димовська А. К. 45

3. Музіль Р. Грігія: Новела / Роберт Музіль ; [пер. з нім. Олександр Плевако]. *Всесвіт.* 1999. № 7. С. 69–79.
4. Honold A. Krieg. Robert-Musil-Handbuch. Berlin/Boston: Walter de Gruyter GmbH, 2016. S. 636 – 642.
5. Musil R. Nachlaß zu Lebzeiten. Hamburg: Rowohlt Taschenbuch Verlag, 2017. 154 S.

ПРИКМЕТНІ ОЗНАКИ МИСТЕЦЬКОГО КРЕДО ПИСЬМЕННИЦІ ІРИНИ ЖИЛЕНКО

Гончарук В. А.
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри української літератури, українознавства
та методик їх навчання
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
м. Умань, Черкаська область, Україна

Ірина Жиленко (28 квітня 1941 р., м. Київ – 3 серпня 2013 р., м. Київ) – непересічна постать на літературному небі сучасної України: письменниця з кола шістдесятників, авторка більше 20 поетичних збірок, лауреатка Національної премії України імені Тараса Шевченка за збірку «Вечірка у старій винарні» (1996), премії імені Володимира Сосюри за книгу віршів «Дівчинка на кулі» (1987), премії імені Василя Стуса за книгу спогадів «Homo Feriens» та активну участь у культурному житті (2012) [1].

Таке визнання вона отримала не лише за свій поетичний талант, а й за глибоке розуміння літературних і суспільних проблем та мистецьке відображення світосприймання у своїх творах. Народилася письменниця 28 квітня 1941 р. у родині службовця в Києві, отримала вищу освіту в 1964 р. у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка та закінчила магістратуру в Карловому (Празькому) університеті (Чехія). Обдарована дівчина у 1960-х роках активно долучалася до діяльності українських осередків відродження у Києві. Вона була членом Клубу Творчої молоді та Спілки письменників України, часто виступала на літературних вечорах, дружила з такими відомими поетами і письменниками, як Алла Горська, Опанас Заливаха, Михайлина Коцюбинська, Василь Симоненко, Василь Стус, Іван Світличний, Євген Сверстюк, та іншими. Ірина Жиленко – дружина українського романіста, лауреата Шевченківської премії Володимира

Дрозда. Крім літературного таланту, Ірина проявляла свої здібності в мистецтві: гарно малювала, займалася вокалом у оперній студії університету та у хорі «Жайворонок» при Київській консерваторії, а також танцювала у колективі «Веснянка» [2].

Ірина Жиленко привертає нашу увагу своєю неповторною манерою та особливим поглядом на світ через призму власного художнього світосприйняття. У її поезіях відчувається глибоке відображення емоційних переживань, філософського осягнення світу та особистого життєвого досвіду. Можемо сказати, що письменниця вирізняється з-поміж інших своїм унікальним мистецьким кредо.

Своєю творчістю Ірина Жиленко вразила та захопила багатьох читачів, по-перше, з тієї причини, що її поезія відзначається вишуканістю мови, глибоким пізнанням людської душі та багатогранністю образів; по-друге, письменниця у своїх творах вражає нас своєрідністю та оригінальністю поглядів на світ; по-третє, вона відома своїм неповторним стилем, умінням тонко розкривати емоційний світ людини та створювати власну філософію й естетику.

Все вищеозначене дозволило їй посісти визначне місце в українській літературі та завоювати шану і визнання як серед критиків, так і серед читачів. М. Жулинський у передмові до збірки поезій І. Жиленко «Євангеліє від ластівки» окреслив особливості поетичного світу, самобутність поетеси у образному вислові «та, що молиться Богові віршами» [3].

Розглянемо прикметні ознаки мистецького кредо письменниці:

1. *Емоційна глибина.* Однією з основних рис поезій Ірини Жиленко є їхній високий рівень емоційної насиченості. Поетеса не соромиться висловлювати свої почуття без обмежень, що робить її творчість дуже відвертою та щирою:

Скажи мені, де я?
І звідки ця спрага почать
спочатку? Розкрити
вікно в пломеніючий сад.
І в чистому зшитку
найперший свій вірш написать. ***(«І світла алея»)*** [4].

Ірина Жиленко створює у своїй уяві сталий мікрокосм, живе у власно вимальованому світі, в якому визначне місце належить дому, родині. На підтвердження думки подаємо цитату зі статті М. Коцюбинської: «У поетеси свій чітко окреслений стабільний мікрокосм. Його осереддя – рідний дім, своя кімната – як фортеця, без якої не вижити в цьому розбурханому недоброму світі» [5, с. 108].

У вірші «І світла алея» спостерігаємо красу навколишньої природи, на яку падає сонце після літньої зливи. Цю красу поетка передає

такими образами, як: «пломеніючий сад», «засипаний квітом будиночка сонячний дах», «акацій струнке ліхтарі» та інші. Вона відтворює побачене після дощу поєднання двох першооснов творення світу – світла і «сліпучої води», які викликають у неї літературну спрагу: «в чистому зшитку / найперший свій вірш написать» ***(«І світла алея»)*** [4], через задоволення якої вона долучається до цього світотворчого акту. У створеному нею поетичному світі присутня любов до довкілля, її поетка мистецьки передає світлими (сонячними) тонами, починаючи з назви «І світла алея», та продовжуючи «сонячний, радісний звір», «будиночка сонячний дах» [4].

Рядки цієї поезії Ірини Жиленко відображають не лише бажання знайти себе у великому світі, але й прагнення до спілкування, до з'єднання з чимось більшим за простір і час. Саме це і дозволяє їй створювати поетичні тексти, які вражають нас своєю глибиною та емоційною проникливістю.

2. *Мовна оригінальність та образність.* Ще однією визначною особливістю творчості Ірини Жиленко є її унікальний стиль мовлення. Вона використовує нестандартні метафори та образи, щоб створити неповторні образи, які надовго залишаються у серцях читачів:

І я собі наказую: «Мовчи!
Ніхто на світі не повинен знати,
що в цьому домі, повному досад,
я не людина – я вікно у сад!». ***(«Вікно в сад»)*** [6].

А ось як оригінально Ірина Жиленко передає красу світанку, легкість своєї душі від можливості споглядати цю красу:

Світанок. Душа моя прагне
явитися в слові,
Достойним її висоти
і щасливих морок.
І світ – хвилювання.
І все до любові готово.
І вічні плющі золоте
обвивають перо. ***(«Світанок у світлі ластівки»)*** [3].

3. *Філософське сприйняття світу.*

Поезія Ірини Жиленко часто містить у собі філософські думки та роздуми про сенс життя, прагнення до духовного зростання та про природу людських взаємин. Мисткиня запрошує читача на подорож у світ внутрішнього самоосмислення та рефлексії. «Я так люблю життя земне!» – у цих простих, безпретензійних словах – її найвища філософія і її творче Небо – те, що прихиляв їй Господь...» [7]. Коли поетку запитували, що в житті захищає її від зла, спустошення, всього негативного, то вона називала різні види мистецтва (музику, поезію,

створені книги), добрих людей і довкілля. І доповнювала, що ніхто не в змозі буде її переконати у світовій перевазі потворного над прекрасним. Вона сама дитинно вірила в добро, найвищими цінностями в житті вважала рідний дім, подвір'я, сім'ю, сповідувала філософію «повсякденних малих справ» [7]. У цьому витоки її ліричного сприйняття світу, щирі поривання, меланхолійний настрій і обережні думки про смерть:

Відквітнув квіт життя. Осіннє запустіння...
Лишилася сама душа цвітіння.
Усе земне, що має квіт і плід,
чия душа іще лишає слід –
нехай мій дім навшпиньках промине.
Життя вже не стосується мене [8].

Отже, поезія Ірини Жиленко активно впливає на сучасну українську поезію. Поетичні твори мисткині вражають нас глибиною емоцій, мовною оригінальністю та філософським поглядом на світ. Її творчість відкриває перед нами унікальний світ поетичних образів, поезії притаманні виразність і філософічність, глибоке розуміння людської душі й вишуканість поетичної мови. Все вищесказане дозволяє віднести Ірину Жиленко до однієї з найцікавіших і найбільш впливових поеток сучасності.

Література:

1. Ірина Жиленко. URL: https://www.readingkyiv.net/writers/iryna-zhylenko/ (дата запиту: 6.04.2024)

2. Ірина (Іраїда) Жиленко: коротка біографія. URL: https://osvita.ua/school/biography/90412/ (дата запиту: 6.04.2024).

3. Жиленко І. Євангеліє від ластівки: Вибр. твори / передм. М. Жулинського. 2-ге вид. Київ : ПУЛЬСАРИ, 2006. 488 с.

4. І світла алея. Ірина Жиленко. URL: https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=5446 (дата запиту: 10.04.2024).

5. Коцюбинська М. Вікно у сад: «Вибране» Ірини Жиленко // Мої обрії : у 2 т. Т. 1. С. 106–122.

6. Вікно в сад. Ірина Жиленко. URL: https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=21321 (дата запиту: 11.04.2024).

7. Тарнашинська Л. Б. Ірина Жиленко: «Я так люблю життя земне!» : біобібліогр. нарис / Л. Б. Тарнашинська ; бібліогр.-уклад. Заморіна Т. М. ; відп. ред. В. В. Кононенко ; Нац. парламент. б-ка України, Ін-т л-ри ім. Т. Шевченка НАН України. Київ: [б.в.], 2001. 34 с. (Шістдесятництво: профілі на тлі покоління; вип. 2).

8. Померли всі слова. І навіть найсумніші... URL: https://md-eksperiment.org/post/20170623-pomerli-vsi-slova-i-navit-najsumnishi (дата запиту: 11.04.2024).

«ВІД ТАКОГО ГОРЯ НАВІТЬ ЗОЗУЛІ ЗАНІМІЛИ»: ТЕМА ГОЛОДУ В КНИЗІ В. МАРУЩАК «ПУСТЕЛЯ. ГОЛОДОМОР. УКРАЇНСЬКИЙ ПІВДЕНЬ»

Горбач Н. В.
кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри української літератури
Запорізький національний університет
м. Запоріжжя, Україна

Тема Голодомору з кінця 1980-х років, коли в Україні вона вперше стала удоступнюватися для політико-ідеологічного, наукового, художнього дискурсів, до сьогодні стала не лише одним із чинників переоцінки радянського минулого нашої країни, але й підставою повернення в суспільну свідомість раніше табуйованих сторінок історії, формування нового варіанту колективної пам'яті, вироблення соціально і культурно значущих символічних колективних практик, встановлення офіційних комеморативних дат тощо. Важливе місце в цих процесах посідає літературно-мистецька актуалізація теми, що формує спільну пам'ять про спільну трагедію.

Українські письменники, продовживши починання материкових та діаспорних авторів В. Барки, В. Підмогильного, У. Самчука, П. Тичини та ін., котрі були свідками описуваних подій, витворили корпус текстів, що належать до різних родів і жанрів літератури. 2023 року, коли відзначалися 90-ті роковини Голодомору, перелік таких творів поповнила й збірка миколаївської письменниці Віри Марущак «Пустеля. Голодомор. Український південь», що побачила світ у межах проекту «Книга для зміцнення національної єдності» Міністерства культури та інформаційної політики.

До складу книги увійшли сім оповідань і новел («Сухарик», «Сумна робота», «Макуха», «Схованка», «Маня-партизан», «На вокзалі», «Тепло дитячої долоні») та повість «Пустеля», об'єднані темою голоду як 1932–1933, так і воєнних та повоєнних років.

Літературознавчі студії Голодомору представлені дослідженнями О. Астаф'єва, А. Губранської, І. Дзюби, В. Дуркалевич, Т. Конончук,